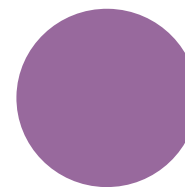
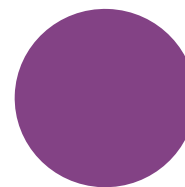

Educació per a la

Convivència

*Aprenem actituds,
valors i normes.*

Antonio Vallés Arándiga

Marfil

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra sols es pot realitzar amb l'autorització dels seus titulars, llevat de les excepcions previstes per la llei. Si necessita fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra s'ha d'adreçar a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org)

© del text: Antonio Vallés Arándiga
© d'aquesta edició: Editorial Marfil, S.A.

Disseny coberta: Equip Marfil
Disseny gràfic i maquetació: Equip Marfil

Il·lustracions: Enrique Climent Llopis

IMPRES A ESPANYA
PRINTED IN SPAIN

Edita:
Editorial Marfil, S.A.
C/ Sant Eloi, 17
Tel.: 96 552 33 11 • Fax: 96 552 34 96
www.editorialmarfil.com
03804 ALCOI

Fotomecànica, Fotocomposició i Impressió:
Artes Gráficas Alcoy, S.A.U. • Sant Eloi, 17 • 03804 ALCOI

I.S.B.N.: 978-84-268-1471-5
Dipòsit Legal: A-630-2009

Paper

Producte
Ecològic

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES.

Aquest llibre forma part del programa d'**Educació per a la Convivència** en l'etapa educativa de l'Educació Primària. El programa està dirigit a l'aprenentatge d'actituds, valors i normes que han de formar part d'un bon clima de classe en què les relacions interpersonals es caracteritzen per l'expressió socialment adequada dels drets propis i el respecte als drets dels altres. La finalitat és aconseguir un bon ambient d'aprenentatge a l'aula i de convivència en tot el centre escolar.

El programa està fonamentat en els postulats adaptats de la **Resolució de Conflictes** i en els fonaments de la **Modificació de Conducta** (*). Les fases integrants o seqüències didàctiques són les següents:

1. IDENTIFICACIÓ DEL PROBLEMA (QUÈ PASSA?)

Ací es formulen preguntes sobre una situació problemàtica que es planteja en l'escenari escolar: l'aula, el pati, etc. Es tracta d'obtenir la major informació possible sobre el problema o conflicte de convivència que s'ha originat.

2. LES CAUSES DEL CONFLICTE (PER QUÈ?)

En aquesta fase s'identifiquen els possibles motius que han ocasionat la situació conflictiva de convivència. És important que l'alumnat verbalitze els pensaments que es tenen en aquesta situació i que expressi els estats d'ànim (emocionalitat) que tenen els xiquets i xiquetes involucrats en la situació problemàtica (què senten, com se senten).

3. PREVISIÓ DE CONSEQÜÈNCIES I PROPOSTA DE SOLUCIONS (EL QUE PODEM FER ÉS...)

En aquesta fase es pretén que l'alumnat aprengui la denominada **presa de perspectives**, és a dir, preveure què ocorrerà si el problema de convivència persisteix. Així mateix, proposaran les millors solucions possibles (dir, fer, pensar, sentir) perquè es resolga la situació conflictiva.

4. POSADA EN PRÀCTICA DE LES SOLUCIONS BONES (COM SOLUCIONAR-HO?)

És la part final de la seqüència didàctica. En aquesta, l'alumnat proposarà les millors solucions possibles (dir, fer, pensar, sentir) perquè es resolga la situació conflictiva.

(*) El tutor o tutora podrà trobar informació metodològica complementària sobre això en el material següent publicat en aquesta mateixa editorial:

Modificación de la conducta problemática del alumno.
Habilidades Sociales y Autocontrol. Guía Didáctica.

Des del punt de vista metodològic, és important ressenyar que el programa té una finalitat fonamentalment preventiva, el propòsit educatiu de la qual és el de crear una cultura de la convivència pacífica i respectuosa. No ha d'entendre's, per tant, com una "recepta" o mesura correctiva que s'aplica després que ocorregui un conflicte, sinó que forma part d'un estil d'aprenentatge de la convivència que haurà de desenvolupar-se sistemàticament al llarg del curs escolar en l'horari de la tutoria.

Per a aconseguir un bon aprenentatge de cada unitat de treball és necessari que es faci ús del **Role-play** ('assaig de conducta'), procediment que permet representar els papers que es mostren en l'escena principal de cada unitat. En aquesta representació de papers, el professorat modelarà cadascuna de les fases o seqüències i proposarà el canvi o rotació de papers entre l'alumnat que participe en l'assaig de conducta. En aquestes edats, és convenient l'ús didàctic de **contes i lectures orals**, com també l'ús de **titelles** i altres **activitats lúdiques** que permeten divertir-se aprenent a conviure, i que il·lustren diferents situacions problemàtiques que s'han de resoldre adequadament perquè tots se senten a gust i aprenen a respectar-se.

És aconsellable també iniciar els alumnes en **les tècniques de dinàmica de grups i treball cooperatiu**, com a elements afavoridors dels valors de solidaritat, col·laboració, tolerància, empatia, etc. Per a complementar l'eficàcia del programa és aconsellable una bona comunicació amb les famílies a fi de que coneguen la "nova matèria" que els seus fills estan aprenent:

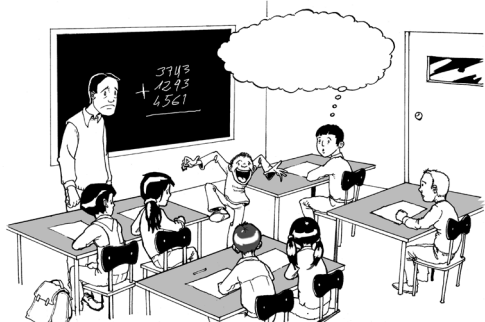
Aprendre a conviure.

Les unitats de treball proposades estan constituïdes per situacions conflictives habituals a l'aula, i es fonamenten en els valors d'ajuda, respecte, diàleg, tolerància a les diferències racials i personals, solidaritat, comunicació assertiva, entre altres. El tutor o tutora podrà afegir aquelles altres unitats que considere oportunes, d'acord amb les necessitats educatives del seu alumnat i d'acord també amb les peculiaritats de les situacions conflictives de l'aula i/o del centre escolar. Tot això seguint l'estructura bàsica proposada en cada unitat i fonamentada en la Resolució de Conflictes.

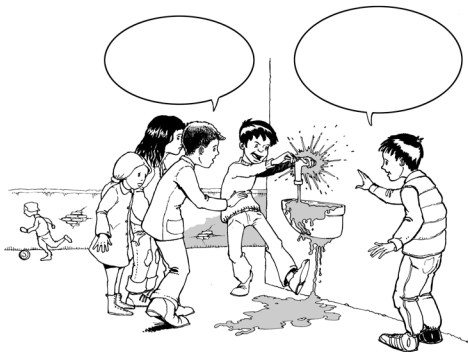
ÍNDEX

Unitat 1 8

Molestar, per a què?

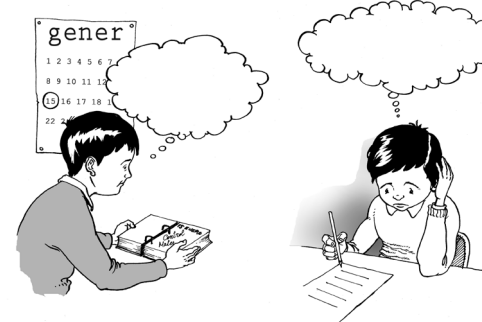
Amb cura!

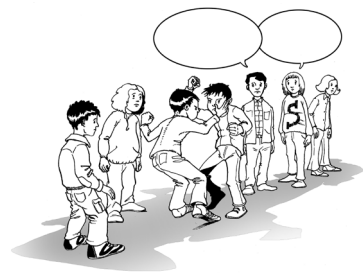
Unitat 2 12

Unitat 3 16

De vegades ens espanten

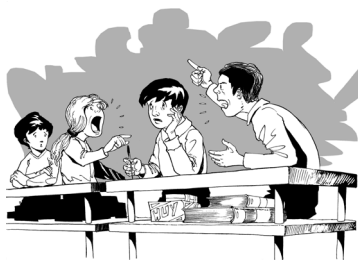
**Els qui busquen
baralles**

Unitat 5 20

Unitat 5 24

**Ens entenem
sense cridar**

**Sense espentar,
xaval!**

Unitat 6 28

Unitat 7 32

Amb atenció

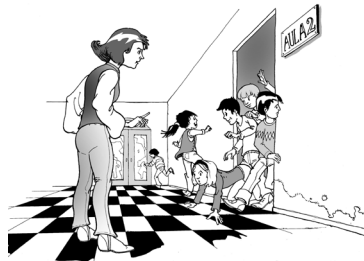

Unitat 8..... 36

Ningú no em fa cas

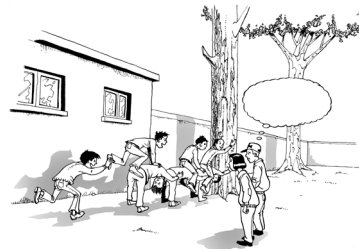
Entrant a classe

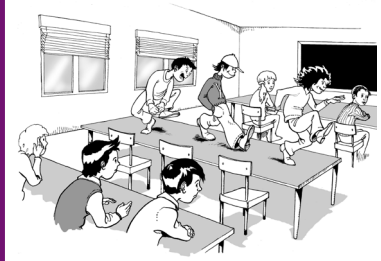
Unitat 9..... 40

Unitat 10 44

Juguem sense molestar-nos

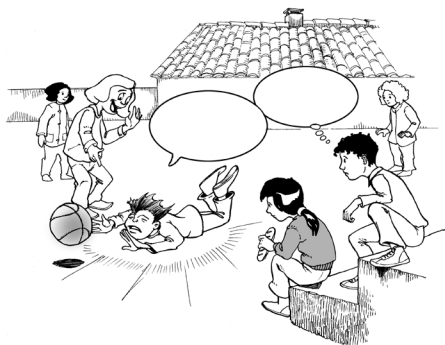
Ens agrada una classe tranquil·la

Unitat 11..... 48

Unitat 12 52

Amb respecte

Joc per a tots

Unitat 13 56

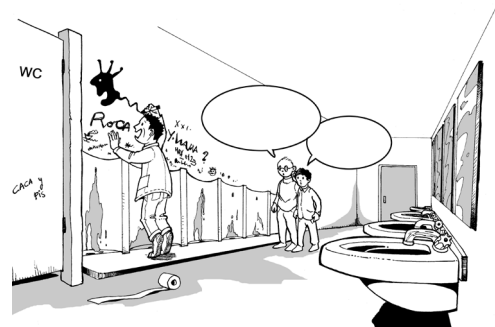
Unitat 14 60

Ànim! tu pots!

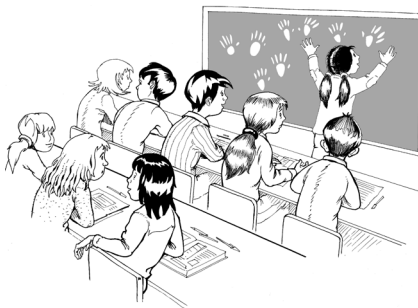

Unitat 15 64

Cuidem el col·legi

Amb tranquil·litat estem a gust

Unitat 16 68

Unitat 17..... 72

A qui ajude jo?

Unitat 18 76

Que et passa?

És just això?

Unitat 19 80

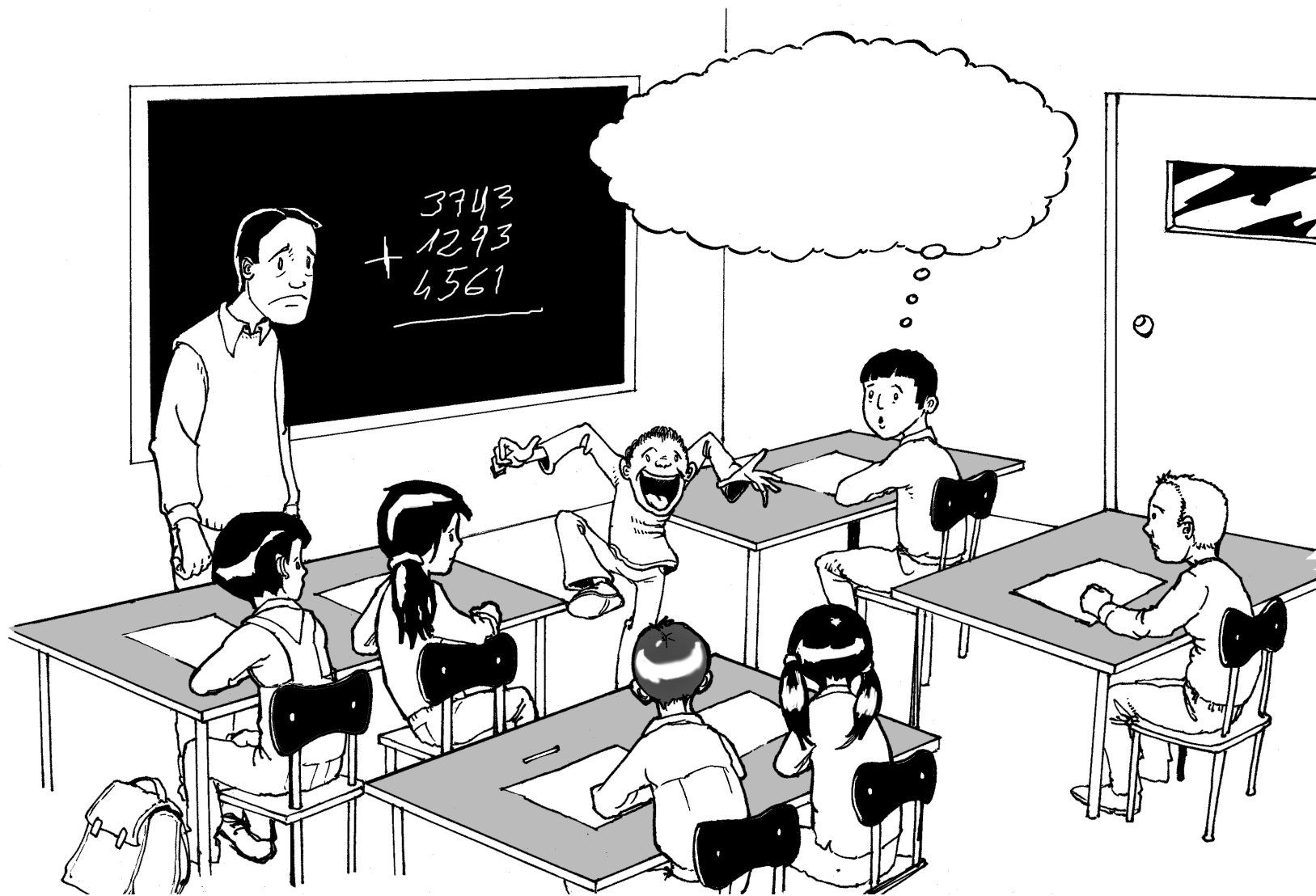
Unitat 20 84

Tots iguals. Tots diferents

1. MOLESTAR, PER A QUÈ?

Què passa?

1. Què passa a la classe? _____

2. Escribeu en el globus el que pensa l'altre xiquet.

3. Què fan els altres companys?

Per què?

1. Aquest xiquet està molestant perquè _____

2. Què hauria passat abans de començar a molestar?

Li haurien pegat.

Li haurien dit...

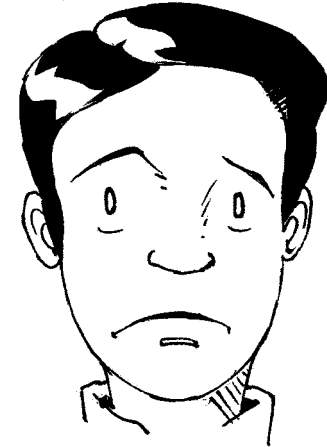
L'haurien espentat.

Li / L'... _____

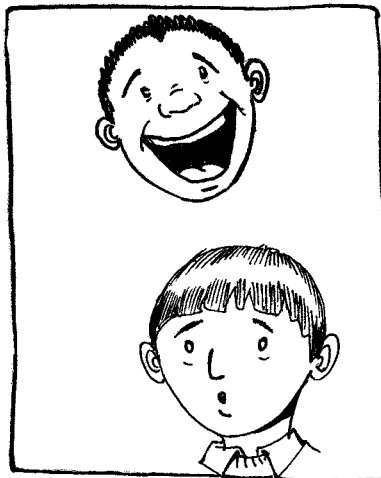
Què passarà?

1. Acoloreix la cara del professor en observar l'embolic que s'organitza.

2. Associa amb una fletxa.

El bonegarà.

Estaran molt molestos i descontents.

Perdrà un poc de pati.

Se sentirà ofès i possiblement plorarà.

Com solucionar-ho?

1. El xiquet que molesta podria demanar-li a _____ que _____

i després hauria _____

2. Escriu tres coses que hauria de fer el professor per a solucionar el problema.

✓ _____

✓ _____

✓ _____

3. Escriu tres coses que hauria de fer el xiquet que ha molestat per a solucionar el problema.

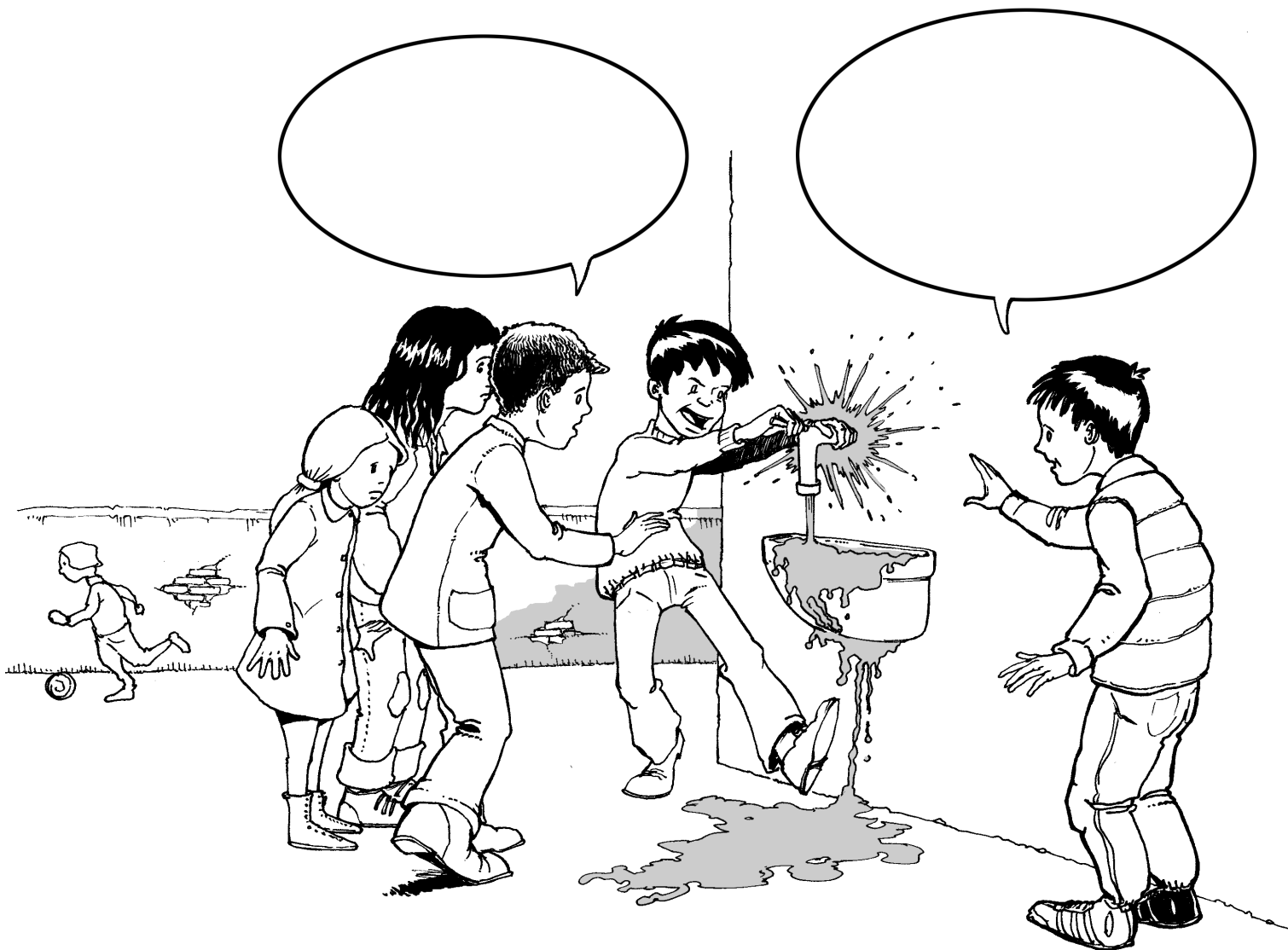
✓ _____

✓ _____

✓ _____

2. AMB CURA

Què passa?

1. Què fa el xiquet de la il·lustració?

2. Escribeu en el globus el diàleg entre els xiquets.

3. S'estan portant... Acoloreix.

Per què? _____

Per què?

1. Completa.

Aquest xiquet espatlla la _____

perquè _____

2. Tenen alguna cosa a veure els altres companys amb el comportament d'aquest alumne?

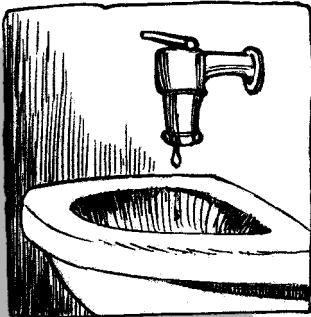
SÍ, perquè _____

NO, perquè _____

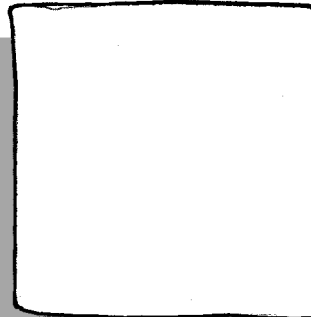
Què passarà?

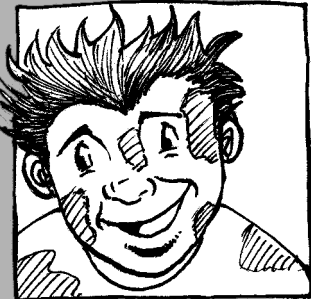

1. Segueix afegint a aquesta llista el que va ocórrer després de la conducta d'aquest alumne, dibuixa'l.

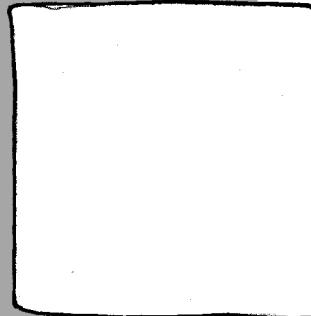

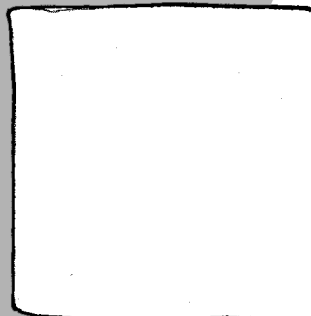
No es podrà beure durant el pati perquè s'espatlla l'aixeta.

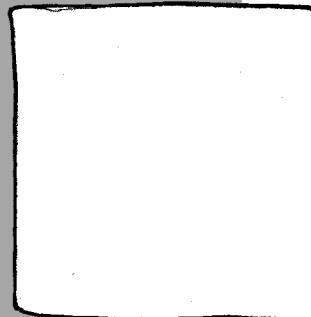

Ens embrutem tots de fang o aigua.

El professor _____

Com solucionar-ho?

1. Si el xiquet té set haurà de fer el següent. Completa.

✓ Posar-se a la cua.

✓ Caminar espai.

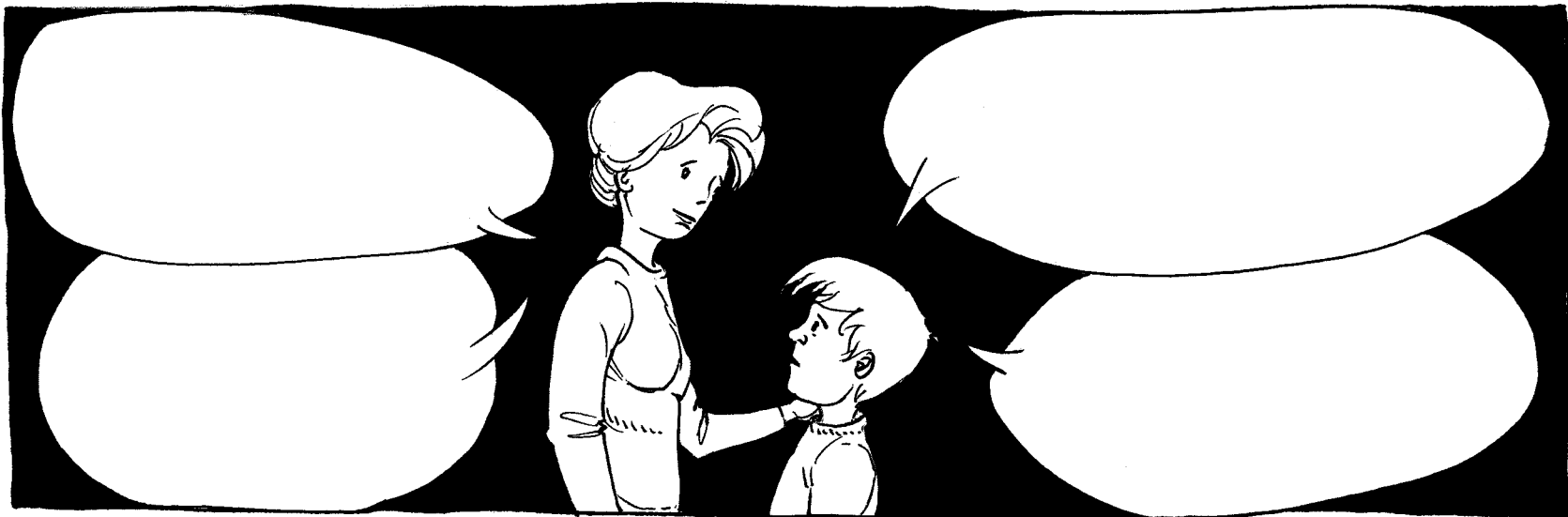
✓ _____

✓ _____

✓ _____

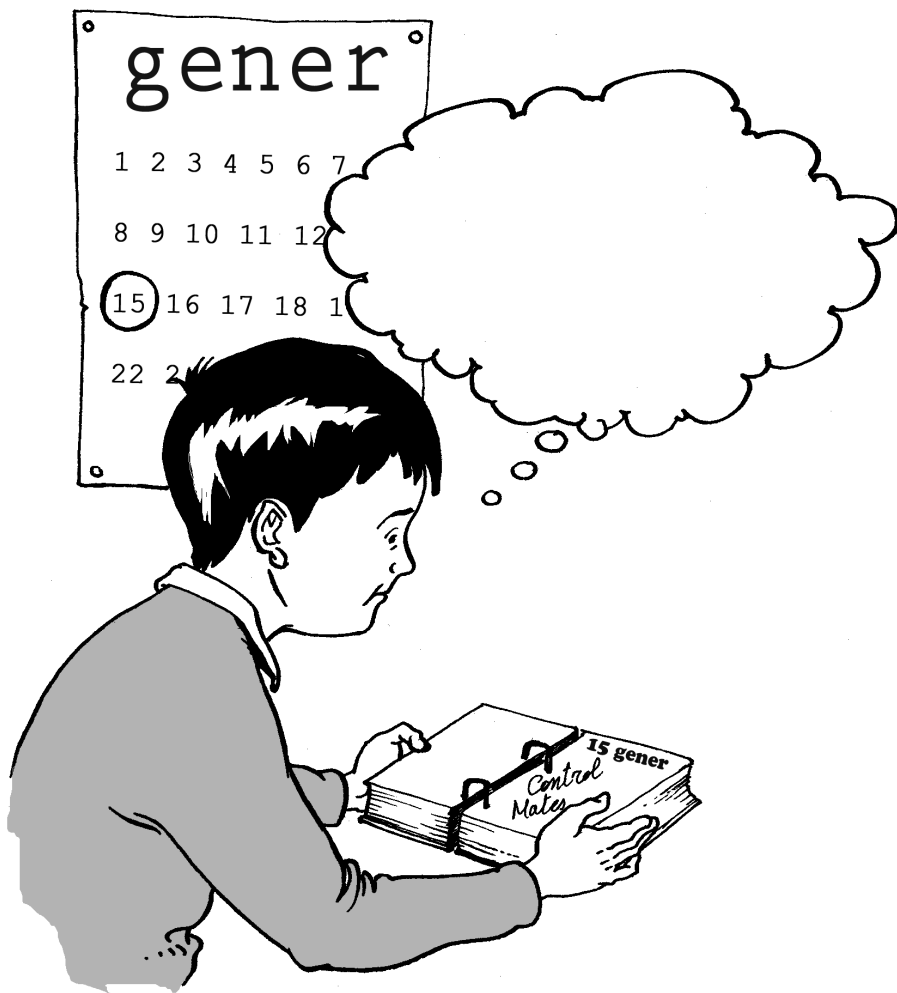
✓ _____

2. Escriu en els globus la conversa mantinguda entre professor i alumne perquè no es repetisca la conducta.

3. DE VEGADES ENS ESPANTEN

Què passa?

1. Escriu en els globus de les il·lustracions el que pensa l'alumne.

2. Subratlla i completa quins són els estats d'ànim del xiquet que s'examina.

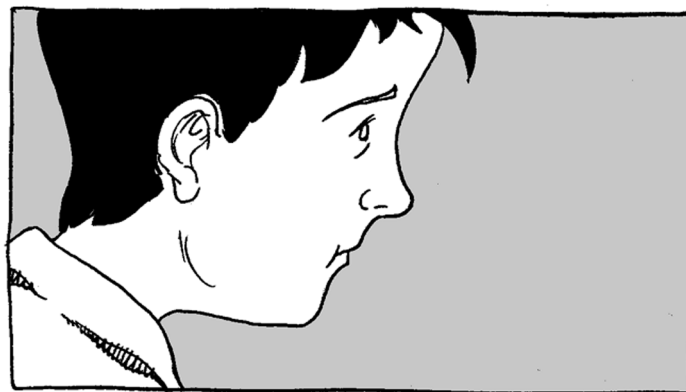
☐ trist	☐ angoixat
☐ indiferent	☐ _____
☐ alegre	☐ _____
☐ preocupat	☐ _____

Per què?

1. El motiu pel qual aquest xiquet està angoixat pel control de matemàtiques és que _____

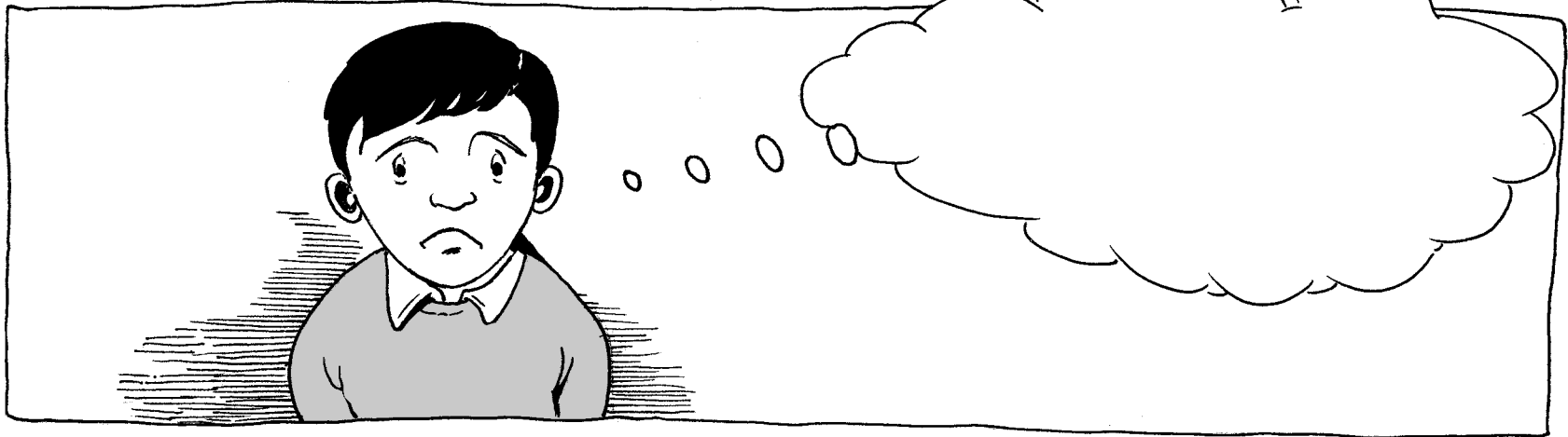
2. El que més li preocupa de l'examen és _____

Què passarà?

1. Escriu en el globus el que pensarà el xiquet.

2. Com eixirà l'examen? Acoloreix.

BÉ

MAL

REGULAR

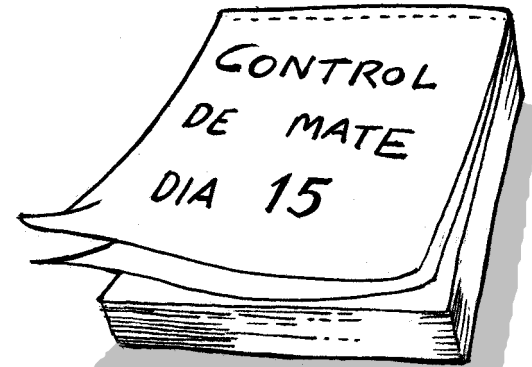
3. Si el xiquet està molt angoixat el que passarà és que... _____

Com solucionar-ho?

1. El que hauria de fer una setmana abans és...

2. El que hauria de pensar una setmana abans del control és.

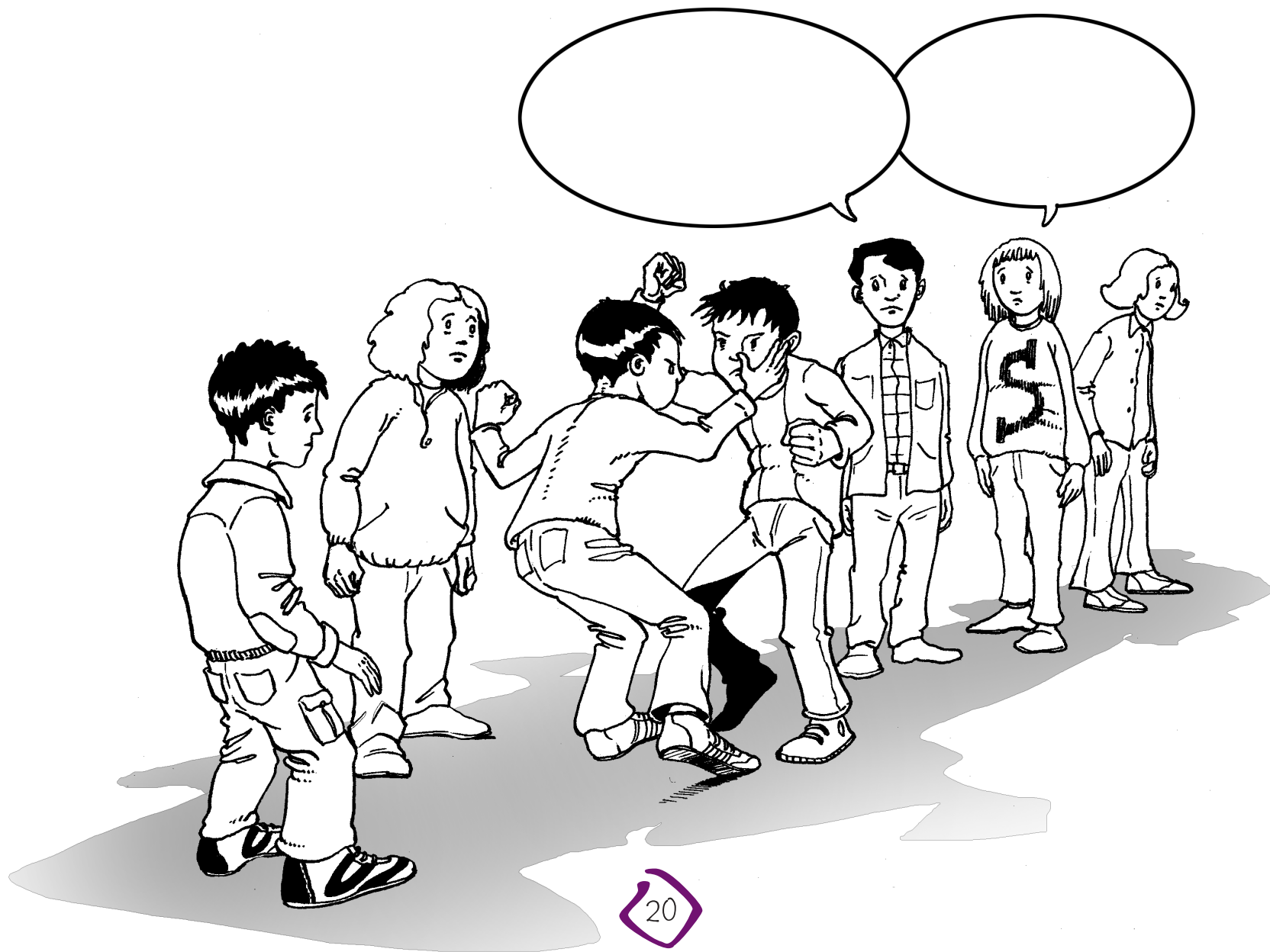

3. El que hauria de pensar uns moments abans del control és...

4. ELS QUI BUSQUEN BARALLES

Què passa?

1. Qui són els protagonistes de l'escena?

2. Escriu en els globus el que pensen els xiquets.

3. Descriu el que passa en l'escena.

Per què?

1. Per què es barallen?

2. Què ha passat abans de barallar-se?

3. Qui ha tingut la culpa?

Què passarà?

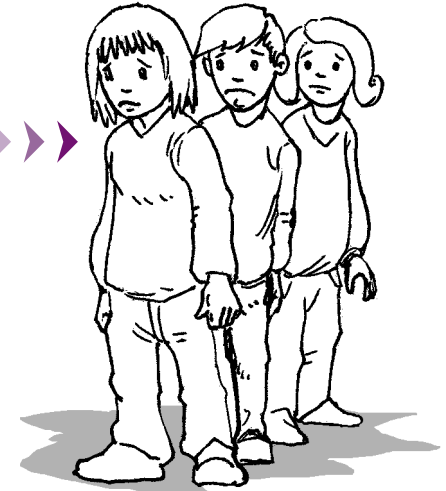

1. Després de la baralla el que sempre passa és...: completa.

El professor _____

Els altres companys _____

L'alumne que pega _____

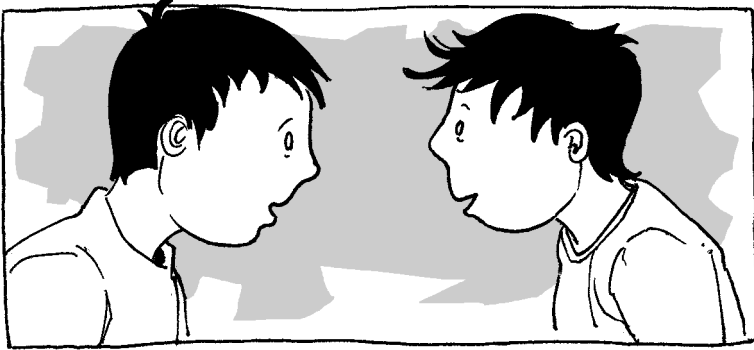
L'altre alumne que s'està barallant _____

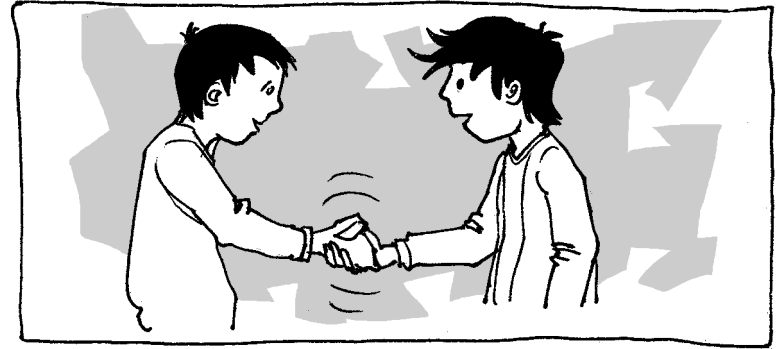

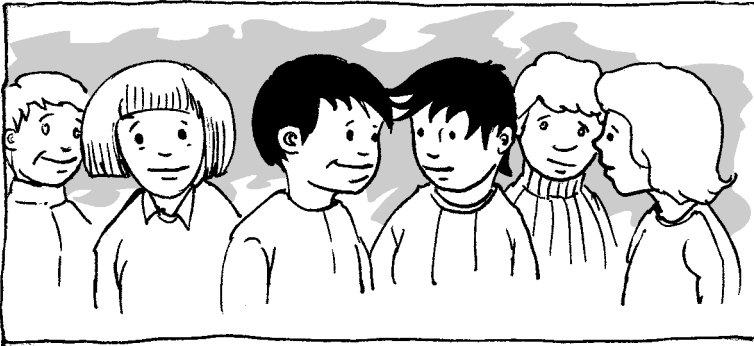
Com solucionar-ho?

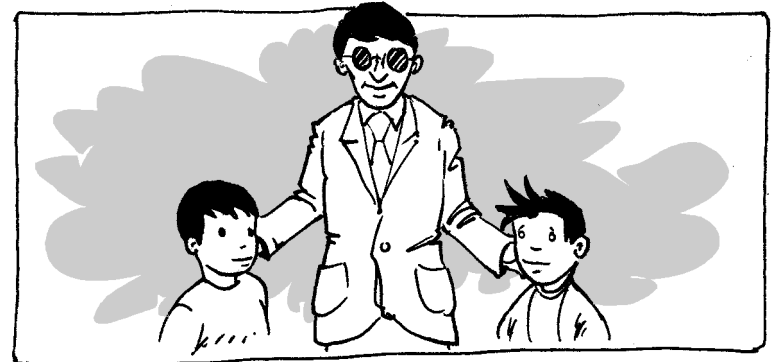

1. Descriu el que passa en cada vinyeta:

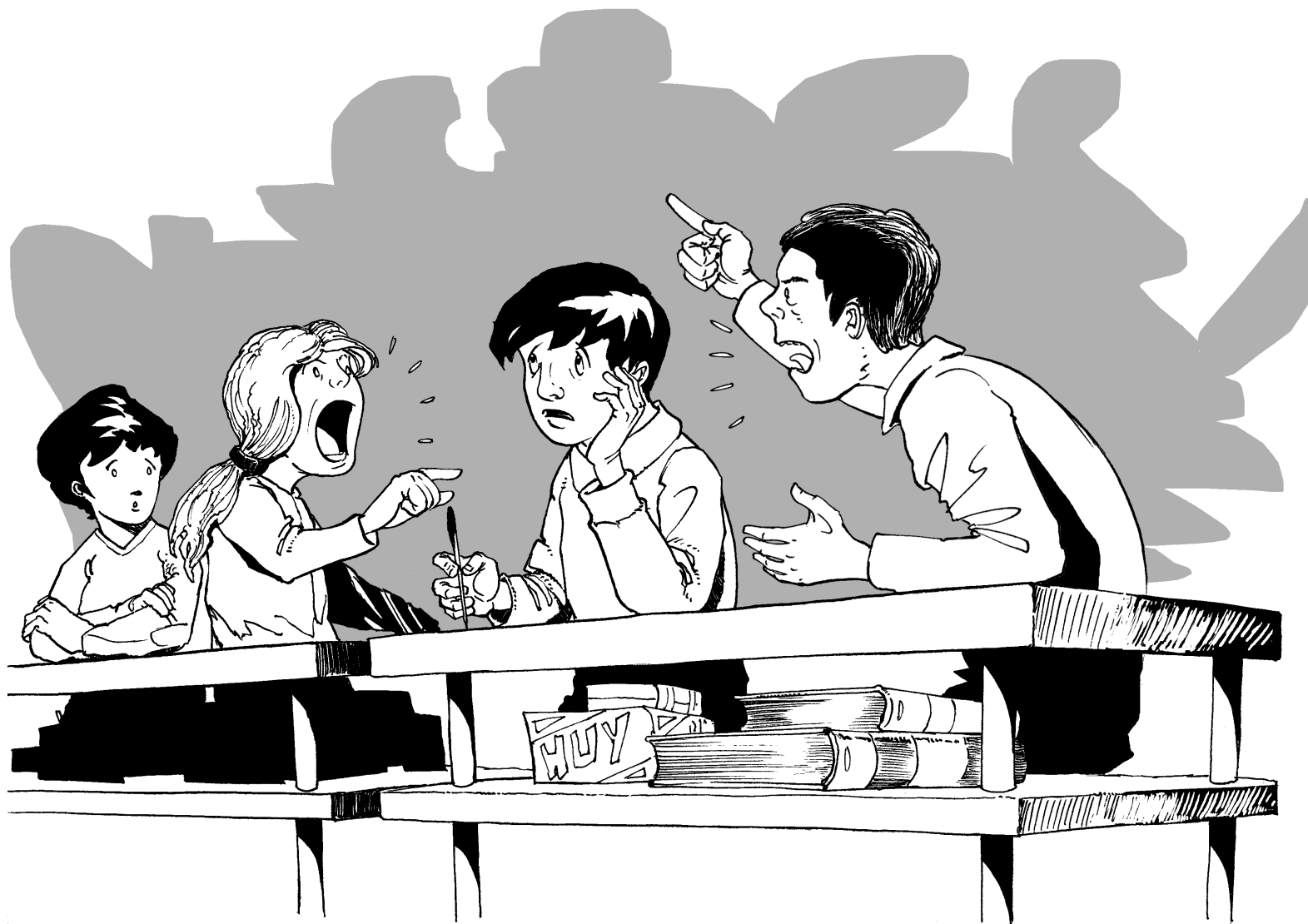

5. ENS ENTENEM SENSE CRIDAR

Què passa?

1. Què passa entre Sònia i Robert?

2. Qui crida més?

3. L'estat d'ànim dels dos és... Subratlla i completa.

enfadats

tristos

indiferents

indignats

enfurits

Per què?

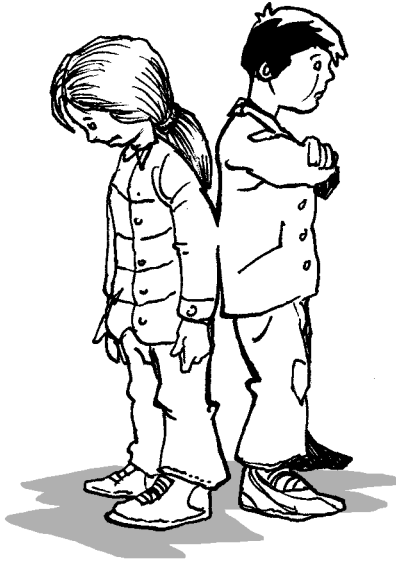
1. Estan discutint i cridant perquè Sònia ha _____

I també perquè Robert ha _____

Què passarà?

1. Completa el quadre.

Robert s'entristirà perquè _____

Sònia acabarà per _____

Alguns companys li diran que no sap parlar i _____

2. Subratlla i completa les respostes més adequades:

- No aprendran mai a parlar.
- No passarà res.
- Es disgustaran.
- Sònia creurà que té raó.

● Qui més crida té més raó. _____

● Robert creurà que _____

● _____

Com solucionar-ho?

1. Associa amb una fletxa l'ordre de les conductes que ha de realitzar cadascú.

Dir-li a Sònia que parli sense cridar.

Dirigir-se al seu company amb bones paraules.

Dialogar sense cridar.

Escoltar les instruccions del professor.

Felicitar-se per haver-ho fet bé.

2. El teu consell principal per a Robert i Sònia és... _____

6. SENSE ESPENTAR, XAVAL!

Què passa?

1. Escriu en els globus el que diuen els dos xiquets.

2. Explica el que passa en aquesta escena.

3. Com es diuen els xiquets?

Per què?

1. Associa i completa:

- No li deixaven lloc.
- L'havien espentat.
- Estava nerviós per _____

- No se n'havia adonat de _____

2. Quin ha estat el motiu de que estiga espentat en la fila?

Què passarà?

1. Descriu les il·lustracions.

2. Completa. Pots utilitzar aquestes paraules i escriure la teua opinió.

espenta

xiquets

disgustats

Els companys d'aquests _____ s'enfadaran amb el
xiquet que _____ i estaran molt _____
perquè _____

3. Com se sentirà la xiqueta que han espentat?

trista

desgraciada

enfadada

Com solucionar-ho?

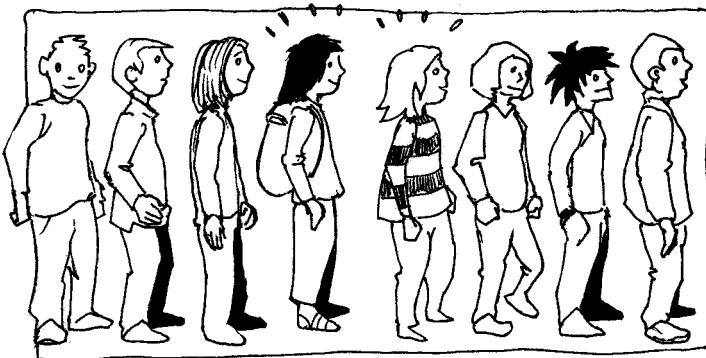

1. Abans d'arribar a la fila el xiquet haurà... _____

2. El xiquet haurà de demanar perdó a... _____ i després _____

3. Com pot el professor/a ajudar a solucionar el problema?

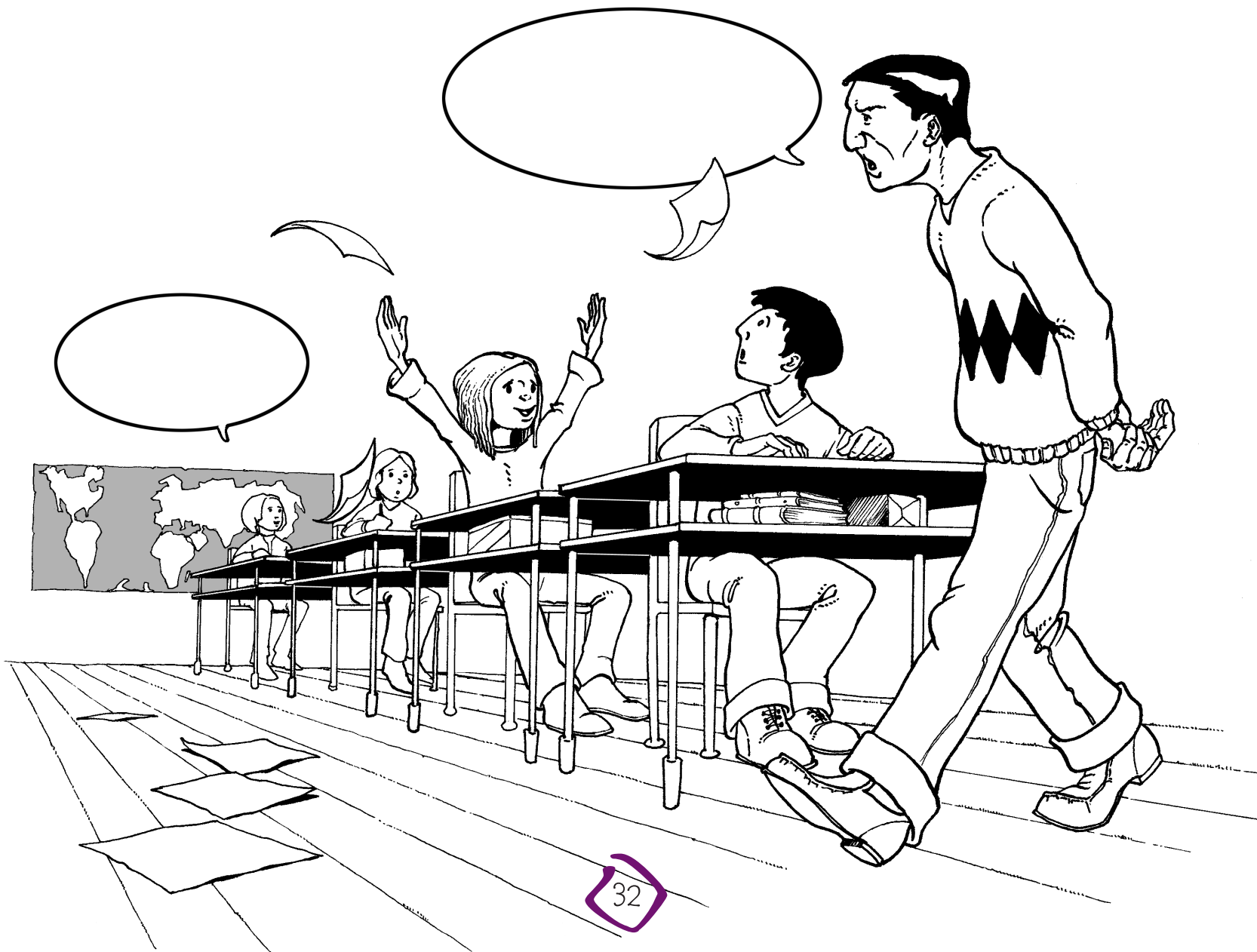
4. Descriu aquesta il·lustració.

Què ha passat? _____

7. AMB ATENCIÓ

Què passa?

1. Què està passant en aquesta escena?

2. Completa l'escena escrivint en els globus dels protagonistes.

Per què?

1. Per què està llançant papers aquesta alumna?

2. Què ha passat uns moments abans?

Què passarà?

1. Què li dirà el professor/a a aquesta alumna?

2. Què pensaran els seus companys del seu comportament?

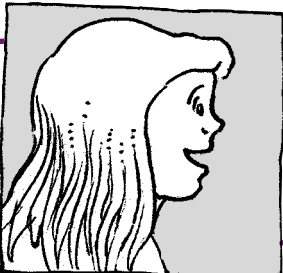

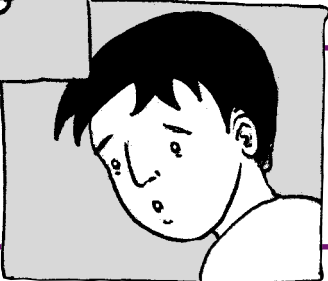
3. Assenyala amb una creu com se sentirà després del seu comportament?

- Estarà trista.
- Li donarà absolutament igual.
- Continuarà distreta.
- Amb pena per l'amonestació del professor.
- Estarà avergonyida.
- Continuarà molestant.

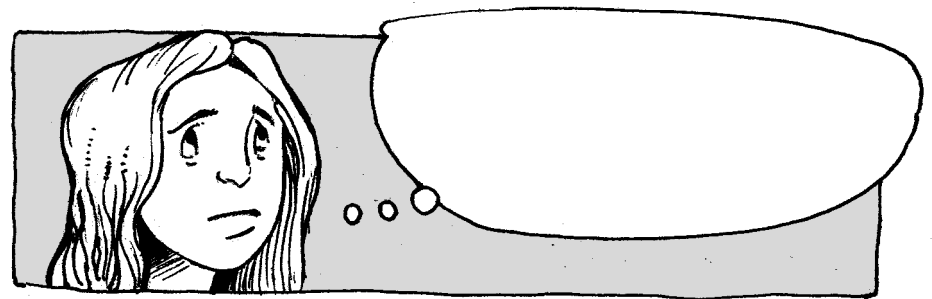
Com solucionar-ho?

1. Completa el quadre.

	La xiqueta haurà _____ _____
	El professor _____ _____
	El seu company _____ _____

2. Què hauria de pensar aquesta alumna abans de llançar paperets?

8. NINGÚ NO EM FA CAS

Què passa?

1. Què li passa a aquesta xiqueta que està tan pensativa?

2. Acoloreix l'expressió de la cara més adient al seu estat d'ànim.

Per què?

1. Per què ningú no li fa cas a aquesta xiqueta? _____

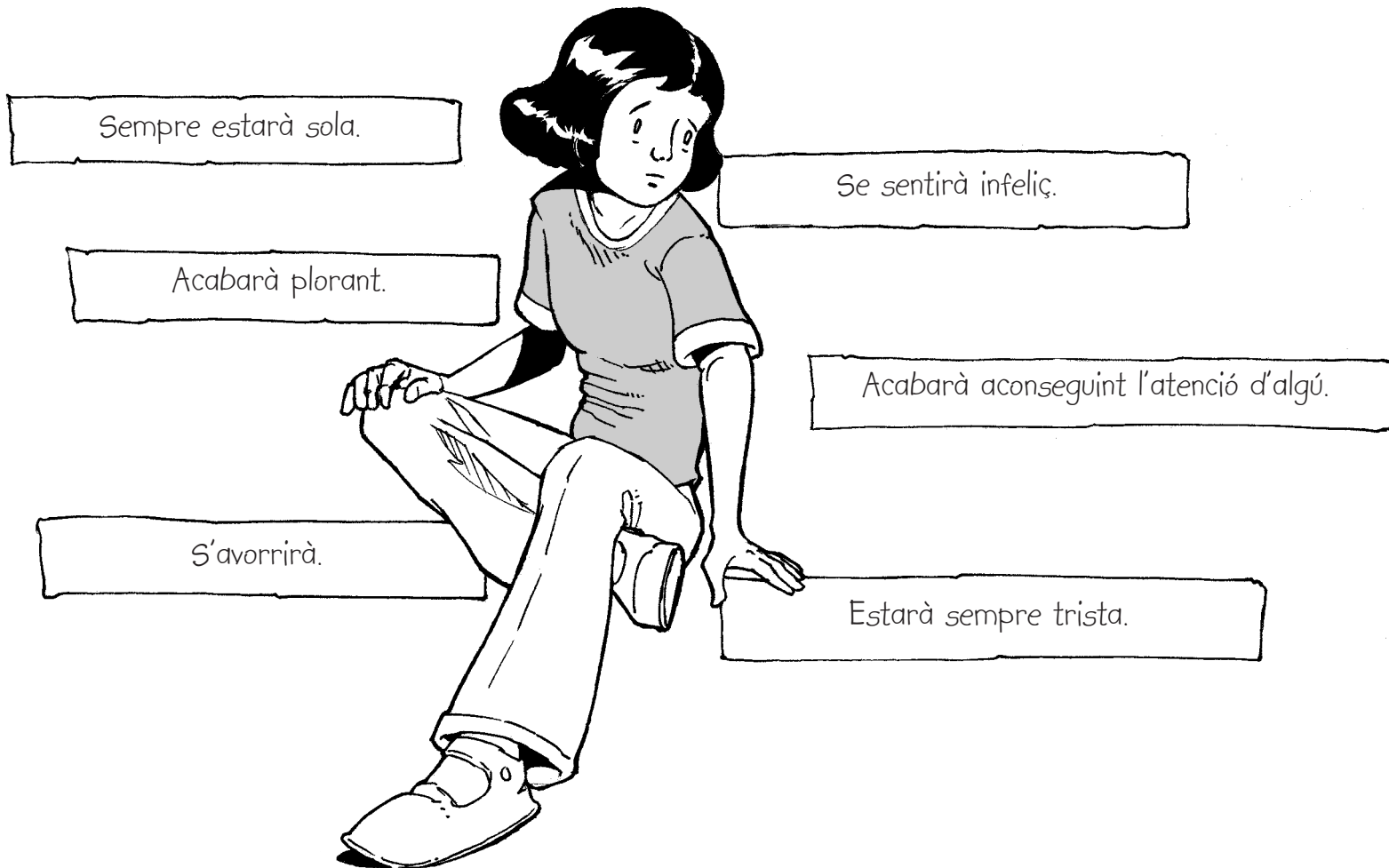
2. Escriu en el globus.

Què passarà?

1. Acoloreix els requadres que corresponguen al que passarà si aquesta xiqueta continua pensant així.

Com solucionar-ho?

1. Escriu el contrari:

✓ Ningú no em fa cas. ➤

✓ No tinc amics. ➤

✓ Sempre estic avorrida. ➤

✓ Estic sola. ➤

2. Imagina que a tu et passa el mateix. Completa el quadre:

AFICIONS QUE TINC	AMB QUI PODRIA COMPARTIR-LES
Àlbum de Ciències Naturals	Jordi